

# SID



سرویس های ویژه



سرویس ترجمه تخصصی



کارگاه های آموزشی



بلاگ مرکز اطلاعات علمی



عضویت در خبرنامه



فیلم های آموزشی

## کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی



کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو



مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (Graph Attention Networks)



کارگاه آنلاین مقاله نویسی IEEE و ISI ویژه فنی و مهندسی

### بسمه تعالی

## بررسی درصد فراوانی موتاسیون های مختلف بتاتالاسمی

### در موارد مراجعه به واحد PND انستیتو پاستور ایران

نویسندگان: حاتیه مهدیانی<sup>۱</sup>، عاطفه ولایی<sup>۲</sup>، مریم فرمهبینی فراهانی<sup>۳</sup>، زهره میزایی<sup>۴</sup>، زهرا مقدم<sup>۵</sup>، محبوبه مسعودی فرد<sup>۶</sup>، مرتضی کریمی پور<sup>۷</sup>، سیروس زینلی<sup>۸</sup>

آدرس: انستیتو پاستور ایران، بخش بیوتکنولوژی، گروه PND، E-mail: zeinali@pasteur.ac.ir، Tel: 6480780، Fax:

**چکیده:** از آنجاییکه تالاسمی از شایعترین اختلالات ژنتیکی محسوب می شود، لذا کنترل این بیماری از اهمیت بالایی برخوردار است. مطالعه ما به منظور بررسی در صد فراوانی موتاسیونهای مختلف تالاسمی بتا در افراد مراجعه کننده به واحد PND پاستور صورت گرفت. نتیجه حاصله بیانگر این مطلب است که بیشترین درصد فراوانی مربوط به موتاسیون I - IVSII و کمترین درصد فراوانی مربوط به موتاسیونهای -88، -30، -28 و CD30 می باشد و تعدادی از موتاسیونها در مراجعه کنندگان یافت نمیشود. نتیجه این مقاله میتواند در بررسی های بعدی گروه و نیز سایر محققین کمک شایانی داشته باشد. کلمات کلیدی: بتا تالاسمی، موتاسیون، PND.

### مقدمه

تالاسمی شایعترین اختلال تک ژنی در جهان محسوب می شود. بدلیل گسترش بالای این بیماری، در سطح جهان کنترل تالاسمی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. به همین دلیل، تالاسمی یکی از معدود بیماری هایی است که از طریق روشهای بیولوژی مولکولی به منظور شناخت ارتباط بین پاتولوژی مولکولی و نوع فنوتیپ، مورد مطالعه قرار گرفته است. تالاسمی شامل گروهی از اختلالات ارثی در سنتز همگلوبین است که همه آنها با فقدان کامل و یا کاهش میزان یک یا بیش از یک زنجیره گلوبین در همگلوبین مشخص می شود.

همگلوبین انسان مخلوطی از پروتئین های مختلف است. اصلی ترین جزء آن، HbA است و به مقدار جزئی HbA<sub>2</sub> که ۲/۵٪ کل را تشکیل می دهد. تعدادی همگلوبین امبریونیک نیز وجود دارند که مهمترین آنها HbF نام دارد. ساختار این همگلوبینها مشابه است. همه آنها از دو جفت مجزا از زنجیره های گلوبین شناخته شده تشکیل شده اند. بجز برخی همگلوبین های امبریونیک، همه همگلوبین های نرمال انسانی یک جفت زنجیره آلفا دارند که در HbA به دو زنجیره بتا (α<sub>2</sub>β<sub>2</sub>) در HbA<sub>2</sub> به دو زنجیره (α<sub>2</sub>β<sub>2</sub>) و در HbF به دو زنجیره γ(α<sub>2</sub>γ<sub>2</sub>) متصل می شود. طبقه بندی تالاسمی براساس آن است که کدام زنجیره کمتر تولید می شود. زنجیره های مشابه بتا بوسیله خوشه ای از ژنها در کروموزوم ۱۱ و زنجیره های مشابه آلفا توسط خوشه ژنی بر روی کروموزوم ۱۶ کنترل می شوند. تالاسمی به انواع αα، αβ، ββ، δβ، γβ، εβ تقسیم می شود.

آلفا تالاسمی: از آنجا که دو ژن آلفاگلوبین بر روی هر ژنوم هاپلوئید وجود دارد، آلفا تالاسمی براساس محصول نسبی هر دو ژن تقسیم بندی می شود: αα، αβ، ββ، δβ، γβ، εβ. بتاتالاسمی: بتاتالاسمی شامل انواع زیر است: αα، αβ، ββ، δβ، γβ، εβ. شاخصه بتاتالاسمی افزایش میزان HbA<sub>2</sub> است که در اغلب اشکال αα و ββ مشاهده می شود. موارد نادری از بتاتالاسمی یافت می شود که در آن میزان HbA<sub>2</sub> نرمال یا نزدیک به نرمال است که به آن αα Thalassemia یا HbA<sub>2</sub> نرمال گفته می شود که به دو زیر گروه تقسیم می شود:

- تیپ I که در آن تغییرات هماتولوژیک مشاهده نمی شود که بنام Silent β thalassemia شناخته می شود.
- تیپ II که در آن یافته های هماتولوژیک مشابه نوع تیپیک بتاتالاسمی با افزایش HbA<sub>2</sub> است.

### روش مطالعه

- شرایط خروج از مطالعه: تمامی بیماران مراجعه کننده به کلینیک ویژه یا فنوتیپ بتا وارد مطالعه ما شدند مگر بیمارانی که مشکوک باشند و یا افرادی که همکاری لازم را با گروه نداشته باشند.
- مراحل انجام مطالعه:
  ۱. تمامی بیماران مورد مطالعه پس از مشاهده و انجام آزمایشات خونشناسی (CBC و الکتروفورز) خود و والدینشان شامل غلظت همگلوبین (A, A<sub>2</sub>, F), MCV, MCH, MCHC و ... و تایید مینور بودن وارد مطالعه شدند. (چارت ۱)
  ۲. برای هر خانواده یک پرونده شامل ذکر نام و نام خانوادگی، شماره پرونده، محل تولد، اصلیت، فنوتیپ و نسبت خانوادگی برای هر زوج و نیز والدین هر دو تشکیل گردید.
  ۳. از هر بیمار حجم ۱۰ سی سی خون گرفته شد که این نمونه ها در فالكون های حاوی EDTA در فریزر -۲۰ درجه سانتیگراد نگهداری می شدند.
  ۴. نمونه ها پس از ذوب شدن به روش Salting Out تخلیص شد.<sup>۳</sup>
  ۵. جهت بررسی نوع موتاسیون از تکنیک ARMS و جهت بررسی Linkage از تکنیک RFLP استفاده گردید.

### a ARMS (Amplification Refractory Mutation System):<sup>۴</sup>

بیماران براساس اصلیت طبقه بندی می شدند و آزمایشات ARMS با موتاسیون های شایع آن منطقه برای زوجین شروع می شد و در صورت پیدا نشدن موتاسیون با سایر موتاسیون ها ادامه پیدا می کرد. جهت تعیین موتاسیون از روش PCR (Polymerase Chain Reaction) استفاده شد که روش تعیین هر موتاسیون بسته به شرایط واکنش بهینه سازی گردیده، مورد استفاده تمام اعضاء گروه قرار گرفت. جمعاً بیست و نه سایت مختلف بررسی می شد و در نهایت در صورت یافت نشدن موتاسیون، نمونه DNA بیمار جهت تعیین نوع موتاسیون و تعیین توالی آماده می شد.

دمای Annealing در موتاسیون های مختلف برحسب نوع پرایمر موتانت، متفاوت می گردد. مثلاً موتاسیون RB, IVS 1-110 دارای دمای Annealing ۶۹ درجه سانتیگراد می باشد و پرایمر Reverse مورد استفاده برای عمل PCR است. (شکل ۱)  
سایت های مورد بررسی شامل:  
-101, -88, -87, -30, -29, -28, CD-5, CD-8, Fr8/9, CD-15, CD-16, CD-22, +22, CD-24, CD25/26, CD-30, IVS I-I, IVS I-5, IVS I-6, IVS I-25, IVS I-110, IVS I-130, CD 36/37, CD-37, CD37/39, Fr41/42, CD44, IVS II-I, IVS II-745.

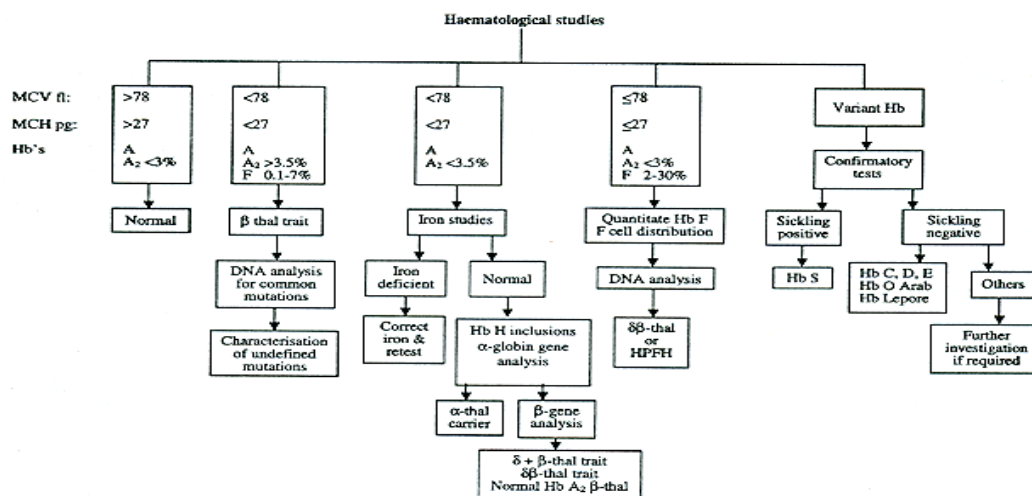
**b. RFLP (Restriction Fragment Length Polymorphism):**<sup>5</sup>  
جهت بررسی Linkage از تکنیک RFLP استفاده گردید. در صورت دارا بودن فرزند ماژور، آزمایشات بر روی زوجین و فرزندشان انجام می گردید و در غیر اینصورت بررسی بر روی زوجین و والدین آنها صورت می گرفت. جمعاً ۶ سایت بررسی می شد که سه مورد از آنها داخل ژن بتا (AvaII, Rsa, Hinf) قرار دارند و در صورت عدم گویایی از سایر سایتها در خارج از ژن بتا (HincII, G, Hind III, XmnI) استفاده می شد.  
دمای Annealing برحسب پرایمرهای مختلف در سایت های مختلف متفاوت است. مثلاً در AvaII دمای Annealing ۶۵ درجه سانتیگراد می باشد. (شکل ۲)  
پس از اتمام PCR، آنزیم موردنظر را به همراه بافر به PCR Product اضافه می کنیم. برای این منظور به هر تیوب میزان ۱/۷ I از این مواد که شامل I بافر به همراه I ۰/۷ آنزیم است را اضافه کرده و به مدت ۱۸-۲۰h در انکوباتور ۳۷ درجه سانتیگراد قرار می دهیم.  
۶. الکتروفورز: نمونه ها پس از PCR توسط الکتروفورز افقی مورد بررسی قرار گرفتند.  
به PCR Product میزان ۲۰٪ حجمی Loading اضافه می گردید و سپس برحسب تکنیک در ژل ۱/۵٪ آگارز با ولتاژ ۸۵-۸۰ برای ARMS و در ژل ۲٪ آگارز با ولتاژ ۷۰-۶۵ برای RFLP الکتروفورز می شد.

#### بحث و نتیجه گیری:

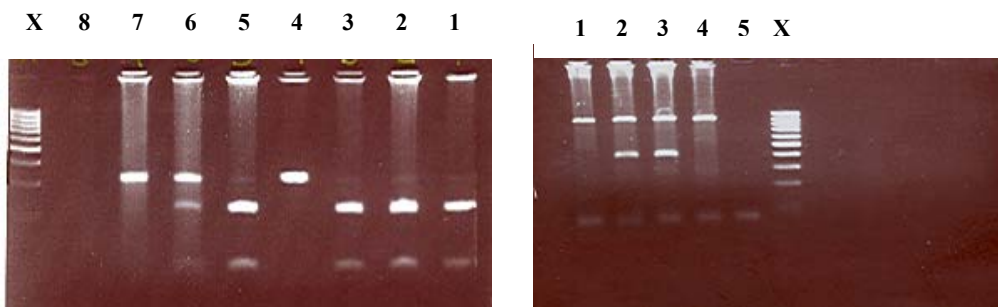
تعداد ۱۲۵ بیمار وارد مطالعه ما شدند که از این تعداد در ۲۲ نفر معادل ۱۷/۶٪ موتاسیون یافت نشد که این افراد جهت Sequencing فرستاده شدند.  
در ۱۰۳ نفر افرادی که موتاسیون آنها پیدا شد بیشترین درصد فراوانی را IVS II-I با ۳۶/۸ درصد بخود اختصاص می داد و پس از آن به ترتیب Fr 8/9 با اختلاف فاحش ۷/۲ درصد موارد و C36-37 و CD5 با ۵/۶ درصد فراوانی بیشترین آمار با خود اختصاص دادند.  
در بیماران مورد مطالعه هیچ گزارشی از موتاسیون های CD8 CD 15, Fr41/42, -29, -87, -101, -28, -30, -88, IVS I-130, CD16, CD37, CD25-26 وجود نداشت و برخی موتاسیون ها از جمله -28, -30, -88 و CD30 فقط یک مورد گزارش معادل ۰/۸ درصد فراوانی داشتند. (جدول ۱)

#### References:

- 1.
2. Hoffman R., Benz E J., Shattil SJ., Furie B., Cohen HJ., Silberstein LE., Mc Glave P. *Hematology, Basic principles and Practice* (2000) 3rd ed.-churchill livingstone, Philadelphia, Pennsylvania, 29: 485-510.
3. Old JM. *Blood Reviews* (2003) Elsevier science Ltd. 17: 43-53.
4. Sambrook J., Russell D. *Molecular cloning (a laboratory manual)* (2001) 3rd ed. Cold Spring Harbor, NewYork.
5. Old JM., Varawalla NY., Weatherall DJ., *The rapid detection and prenatal diagnosis of thalassemia in the Asian Indian and Cypriot populations in the UK.* Lancet (1990): 336-834.
6. Weatherall DJ., Clegg JB. *The thalassemia syndromes* (2001) 4th ed-edn. Black well



چارت ۱: مند بررسی یافته های هماتولوژیک بیماران برای ورود به مطالعه<sup>۲</sup>



شکل ۲: DNA خرد شده با آنزیم AvaII در یکی از مراجعین

شکل ۱: موتاسیون IVS 1-110 یافت شده در یکی از مراجعین

- +**: Digested DNA strand  
**-**: Undigested DNA strand  
1, 2, 3. **+/+ samples**  
4. **-/- sample**  
5. **+/+ control**  
6. **+/- control**  
7. **-/- control**  
8. **Blank**

1. Without any mutation  
2. **Carrier**  
3. Positive Control  
4. Normal Control  
5. Blank  
x. 100bp Size marker

جدول ۱: بررسی درصد فراوانی موتاسیونهای یافت شده در مراجعین به واحد PND انستیتویاستور.

درصد	تعداد افراد	نوع موتاسیون
36.8	46	IVS II-1
4.8	6	IVS I-5
2.4	3	IVS I-110
5.6	7	C 36-37
7.2	9	Fr 8/9
1.6	2	-25
1.6	2	IVS I-1
5.6	7	CD5
2.4	3	IVS II-745
3.2	4	IVS I-6
3.2	4	CD44
0.8	1	-88
0.8	1	-30
0.8	1	-28
1.6	2	C22
1.6	2	C37-39
1.6	2	+22
0.8	1	C30
17.6	22	Unknown
100%	125	مجموع

# SID



سرویس های ویژه



سرویس ترجمه تخصصی



کارگاه های آموزشی



بلاگ مرکز اطلاعات علمی



عضویت در خبرنامه

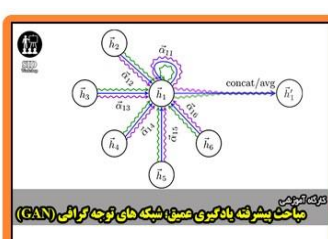


فیلم های آموزشی

## کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی



کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو



مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (Graph Attention Networks)



کارگاه آنلاین مقاله نویسی IEEE و ISI ویژه فنی و مهندسی